

L'origen de la saga familiar

Rafel Nadal reconstrueix a *Quan en dèiem xampany* l'època pròspera del suro a través de l'aventura d'un besavi

Columna va treure la novel·la ahir a la venda amb un tiratge inicial de 15.000 exemplars

18/10/13 02:00 - Cassà de la Selva - Eva Vázquez

Quan es reuneix tota la família per dinar, i solen fer-ho cada dissabte, els Nadal sempre acaben flairant el tap del xampany. Encara ara. La tradició ve de lluny, i serveix per assegurar-se un brindis suplementari si al suro hi ha imprès el segell de la Fàbrica Oller. Cada vegada que destapen una ampolla en certa manera honoren els orígens d'una saga que ha prosperat a còpia d'“esperança, dignitat, perseverança i prou audàcia per no sotmetre's mai als capricis del destí”, tal com ho entén l'advocat Jaume Nadal, president d'una empresa que avui produeix uns 220 milions de taps a l'any, un 10% de la quota de mercat mundial, i germà de Rafel Nadal, a qui va acompanyar ahir fins a la fàbrica de Cassà per a la presentació a la premsa de *Quan en dèiem xampany*.

La novel·la, editada per Columna, que n'ha llançat un primer tiratge de 15.000 exemplars, narra la història del seu besavi, Francisco Oller i Martinell (1869-1941), que orfe de pare i mare, als setze anys va emigrar a França a buscar fortuna i va trobar-la entre les vinyes d'Épernay, a Reims, on el 1892 fundaria la seva primera fàbrica de taps, l'últim reducte, avui dia, de producció de taps de suro que queda a la Xampanya. Seguint el rastre d'aquest avantpassat a través de cartes, fotografies, dietaris i entrevistes amb altres membres de la família, Rafel Nadal no només traça el perfil de quatre generacions d'una saga nombrosa que ha conegut també les seves tensions (no estalvia, en efecte, les confrontacions entre la branca catalana i la francesa de la família), sinó a més el retrat d'unes determinades formes de vida, des de finals del segle XIX fins a la primera meitat del XX, travessades per dues guerres mundials, la persecució nazi, la Guerra Civil i les grans crisis econòmiques de la modernitat, des de la fil·loxera al Crac de 1929.

La història de Francisco Oller ja havia temptat Nadal mentre escrivia la seva primera novel·la, *Quan érem feliços*, però de seguida va adonar-se que la seva peripècia, que enllaça l'humil paisatge de les Gavarres amb l'aventura sumptuosa del xampany francès i descobreix, per tant, una “Catalunya cosmopolita que des d'un poble petit com Cassà es projectava a Europa”, requeria un llibre independent. De fet, el relat, en què s'alternen els temps històrics, és tremendament novel·lesc, com la mateixa matèria que el travessa, aquest suro que l'autor descrivia ahir com “un material noble, que no s'enfonsa, ni crema, ni fa olor, i té una estructura cel·lular semblant a la nostra: és molt difícil de produir.” Com els arbres surers, que tarden trenta anys a fer la primera pela, i dotze més a treure'n una que sigui útil, la saga dels Oller-Nadal està “profundament arrelada a la terra”. D'entre tots els parents que recupera en la novel·la, Rafel Nadal confessa la seva predilecció per les tres filles del patriarca, la baba Angèle, “una dona forta, duríssima, que fumava, conduïa i prenia decisions”, i que tenia el nen Nadal ben atemorit; la misteriosa Yvonne, de qui tots estaven enamorats, i Helène, la rebel, la que al final li inspirarà més devoció.

Rafel Nadal, destriant discos de suro a la fàbrica de taps del seu besavi Foto: LLUÍS SERRAT.

Publicat a:

El Punt Avui. Comarques Gironines 18-10-2013 Pàgina 60

El Punt Avui. Edició Nacional 18-10-2013 Pàgina 33

Font del document: <http://www.elpuntavui.cat/noticia/article/5-cultura/19-cultura/686335-lorigen-de-la-saga-familiar.html>